

Desmitā nodaļa

KĀ SEKTAS DARBOJAS

KAS IR APZIŅAS PĀRVEIDOŠANA?

Kad ir izlasītas trakās aplamības par to, kā guru saviem piekritējiem sola paradīzi zemes virsū pēc pasaules bojāejas, laimi pēc zemes dzīves izbeigšanās vai panākumus šeit un tagad, un arī to, kā viņi liek cilvēkiem ciest, tu sev saki: tas taču nevar būt!

Kā cilvēki spēj tā rīkoties? Kādēļ viņi paliek sektā, kur nekas cits nav atļauts, kā tikai nemitīgas rūpes par to, lai guru kļūtu arvien bagātāks? Un tad kļūst skaidrs: man tas neder! Es gribu domāt, es neesmu tik viegli pāvedināms, un galu galā es ļoti labi zinu, ko gribu!

Tā domādams, tu rūgti maldies! Sektu vadoņu rafinētība ir daudz veiklāka, nekā mēs to varam iedomāties. Viņi spēj ikvienu no mums ievilināt savos tīklos. Te ir runa par tā saukto apziņas pārveidošanu. Bieži vien to sauc arī par *smadzeņu skalošanu*. Pēdējais apzīmējums nav pareizs. Smadzeņu skalošanas laikā upuris zina: pretī sēž cilvēks, kas spīdzinās, mocīs un mēģinās izveidot no manis citu cilvēku. Visi zina, ka amerikāņi, kas pēc Korejas kara atgriezās mājās no gūsta, bija pārvērtušies un kļuvuši pilnīgi citi cilvēki. Viņi ienāda visu, ko pirms kara bija mīlējuši.

Sektu praktizētā apziņas pārveidošana ir daudz viltīgāka. Iestājoties sektā, cilvēks ir pārliecināts, ka atrodas vienādi noskaņotu, draudzīgu ļaužu pulkā. Viņš jūtas drošs, mīlēts un cienīts. *Smadzeņu skalošana* vienmēr ir vardarbīgs akts. Lomas ir acīmredzami sadalītas visiem — arī upurim. Toties apziņas pārveidošana cilvēkam tuvojas ar klusiem, nedzirdamiem un nepamanāmiem soļiem. Ar ļoti klusiem soļiem. Upuris tādēļ neaptver, kāds ir lomu sadalījums

un guru patiesais mērķis. Tas tā ir arī tādēļ, ka sākumā nenotiek nekāda fiziska vardarbība. Tās vietā izmanto hipnozi, grupu dinamiskos procesus ar tādu aprēķinu, lai upurim liktu nonākt transa stāvoklī. Pirmajā laikā jaunais sektas loceklis pārdzīvo laimīgu posmu savā dzīvē. Viņš ir grupas centrā, visi cenšas būt uzmanīgi pret jaunatnācēju, dzīve rada prieku. Pēc tam nāk spriedze. Ikdienas meditēšana, jaunās mācības apgūšana, sarunas ar pārējiem sektas locekļiem. Pagaidām vēl jaunatnācējam neuzmācas pārdomas. Tieši to guru ir gribējis panākt.

Bet tad... Mēs visi esam individualitātes, mūsu uzvedība, domāšana un jūtas veido vienotu veselumu. Ja kāds iestājas sektā, viņam vispirms jāmaina uzvedība. Viss, kas agrāk veidoja viņa dzīvi, tagad vairs nekam neder. Tagad ir citādi jāēd, citādi jāģērbjas un bieži vien jāmaina arī vārds. Viņa domām un jūtām, kas uz to varētu reaģēt kritiski, tagad gluži vienkārši nepietiek laika. Tas ilgst tikai sešas vai astoņas nedēļas... un jaunatnācēja domas un jūtas ceļo nopakaļ savai pārveidotajai uzvedībai, nevis raugās uz visu kritiski. Tāda situācija ir izskaidrojama: domas un jūtas pielāgojas jaunajai uzvedībai, jo grib, lai atkal tās visas trīs veidotu vienotu veselumu. Bez šīs vienotības cilvēks būtu izpostīts. Bet šī jaunā vienotība nav jaunatnācēja paša izvēlēta. Sektas ļaudis viņu viltīgi ir "apgriezuši otrādi". Viņa līdzšinējā personība ir aizmēzta prom. Viņš tagad ir pavisam cits cilvēks. Jaunatnācējam gan šķiet, ka viņš rikojas pēc sava prāta, bet patiesībā viņš savu brīvo gribu ir pakļāvis sektas guru gribai. Tieši to guru ir vēlējis panākt. Viņš šīs sešas vai astoņas nedēļas ir izmantojis saprātīgi. Ar sektas jauno locekli šajā tā sauktajā indoktrinācijas laikā ir notikuši šādi *piedzīvojumi*:

— Viņš studē sava guru rakstus.

— Viņam stundām ilgi jāklausa guru sprediķi, bet nedrīkst uzdot nekādus jautājumus.

— Viņš pats sevi pārbauda.

— Viņš kļūst paškritisks.

— Viņš kontrolē sevi un savu pārlicību.

— Viņš nonāk līdz jauniem, veiksmīgiem secinājumiem.

— Viņš mācās tirgoties.

— Nekas no jaunā nav pārbaudāms un novērtējams, jo viņš nedrīkst satīties ne ar vienu, kas nav sektas loceklis.

— Beidzot viņš ir pārliecināts par guru nemaldīgumu. Viņš tic, ka sektas vadonim ir dievišķs uzdevums. Guru ir saikne ar Dievu, vēl nesen jaunatnācējs to nezināja.

Guru ir sasniedzis, ko gribējis. Tagad viņš var stāstīt vistrakākās muļķības,

jaunais sektas loceklis ticēs visam. Vēl vairāk — jaunatnācējs labprātīgi ļauj sevi mocīt, spīdzināt un izmantot. Viņš ir pārvērties par bezgribas darbariku.

Apziņas pārveidošana ir kā infekcija. Tai arī ir sešas vai astoņas nedēļas ilgs inkubācijas periods. Pēc tam cilvēkam vairs nav "garīgās imunitātes". Un tas ved uz garīgu nāvi.

Stīvens Hasans savā grāmatā "Izlaušanās no sektu valdzinājuma" raksta: "Katrs, kas diendienā eksciesīvi meditē vai dzied, šīs psihotehnikas iespaidā kļūst fiziski un garīgi slims." Zinātnieki to apstiprina. Stundām ilga meditēšana, stundām ilgas lūgšanas vai — kā pie scientologiem — stundām ilga uzturēšanās saunā noved pie tā, ka ķermenis zaudē endorfinus, cilvēks apdullst un jūtas tā, it kā būtu lietojis narkotikas. Tieši šī iemesla dēļ sektas locekļu sejas bieži vien izskatās tik apgarotas. Viņi izskatās laimīgi un patiesi tic, bet tajā pašā laikā ārkārtīgi cieš sektas stingro priekšrakstu dēļ un tādēļ, ka šajā kolektīvā nav normālu cilvēcisku attiecību.

Mēs visi zinām, cik ātri pakļaujamies dažādām ietekmēm — jaunajam partnerim, kurā esam neprātīgi iemīlējušies; harizmātiskam šefam, kurš braši norāda jaunos darbības virzienus; masu saziņas līdzekļiem, kuri ar mums ļoti manipulē.

Un tagad iedomājieties, ka esat nonācis pie savas dzīves pagrieziena punkta. Varbūt jūs atstājīs mīļotais cilvēks? Varbūt jūs atrodaties svešā pilsētā un bez draugiem jūtaties vientuļš? Šādā brīdī kāds nāk, saņem jūsu roku un saka: "Ja tu nāksi ar mani, viss būs labi." Jūs taču iesit viņam līdzī!

Šāda soļa sekas bieži vien ir ļoti traģiskas. Sektās jauno cilvēku dzīvi pilnīgi sagrauj. Sektu vadoņi kāro ievilināt savos valgos stiprus ideālistus, jo tos var labāk pārveidot un pēc tam izmantot. Par vājiem un garīgi atpalikušiem viņi neinteresējas. Tie sagādās grūtības, vēl ļaunāk — par tiem būs jāizdod nauda un nevarēs likt viņiem to pelnīt.

Pēc aiziešanas no sektas katrs otrais cieš no psihiska un šizofrēniska rakstura personības izmaiņām. Dažiem nepieciešami vairāki gadi, lai atbrīvotos no visa pārdzīvotā radītajām sekām. Citi to nespēj. Daudzi pēc aiziešanas no sektas izdara pašnāvību.

KĀ LAI SAPROT, KA TĀ IR SEKTA?

Neviena sekta sevi nesauc par sektu. Tās visas sevi dēvē par reliģiskām apvienībām, kopām vai grupām. Bet ir pazīmes, pēc kurām var noteikt, ka darīšana tomēr ir ar sektu.

— Jau pirmajā tikšanās reizē sāk mācīt pilnīgi jaunu skatu uz pasauli.

— Grupas locekļu skats uz pasauli ir šķietami loģisks. Nav tādu jautājumu, uz kuriem nebūtu atbildes. Viņiem ir gatavas atbildes uz gluži visiem jautājumiem.

— Grupas guru — tā viņu bieži dēvē — allaž ir skaidrās un pareizās patiesības zinātājs, tikai viņš pavisam noteikti zina, ko vēlas Dievs. Parasti viņš ir it kā personīgā kontaktā ar Dievu.

— Pārliecina, ka mūs sagaida pasaules bojāeja. Tikai sektas vadonis un viņa piekritēji izglābsies, jo guru zina, kā glābt.

— Grupas piekritēji zina vairāk nekā parasti cilvēki. Viņiem ir uzticēts noslēpums. Visi pārējie cilvēki neko nezina, ir slimi un nelabā apsēsti.

— Grupai ir pašai sava zinātne. Pastāvošo īsto zinātni noraida.

— Grupā domā guru. Sektas locekļu racionālo domāšanu noraida kā negatīvu vai sātanisku.

— Grupu vajā kritiķi un ar sektu nesaistītu cilvēku noraidījums. Tas vien jau ir pietiekams pierādījums, ka grupai ir taisnība. Savā laikā Jēzu arī vajāja.

— Lai sektas jaunā locekļa attīstība neaizkavētos, grupa iesaka viņam pārtraukt visas attiecības ar ģimeni un agrākajiem draugiem.

— Grupa dzīvo izolēti. Tā sapņo par augstāku un labāku pasauli. Grupai ir sava valoda, savs apģērbs un savs uzturs.

— Grupā valda absolūta paklausība un dzelzs disciplīna.

— Grupa nosaka savu locekļu seksuālo dzīvi. Tā izšķir laulātos pārus, apprecina ar citiem sektas locekļiem un iesaka seksuālu atturību, vai arī — gluži otrādi — aicina uz grupveida seksu.

— Grupā nevienam nav savas privātās dzīves. Nav iespējams pat kādu minūti pabūt vienam. Viss laiks ir aizņemts ar kursiem, jaunu biedru vervēšanu, naudas vākšanu un meditēšanu.

— Grupā necieš skeptiķus. Tiem liek skaidri saprast, ka viņi, piemēram, netiks izdziedināti, jo ir nepietiekami ticīgi.

KĀ SEKTA GŪSTA DVĒSELES?

Tie sektas locekļi, kas nodarbojas ar dvēseļu gūstīšanu, ir ļoti labi izskoloti. Viņiem piemīt milzīgs pārliecināšanas spēks. Viņi stāsta tikai par labo sektā. Ir zināmi trīs galvenie vervēšanas veidi:

— ar kāda drauga vai radnieka palīdzību;

— to veic kāds svešinieks, ar kuru tu esi sadraudzējies;

— tas notiek kāda priekšlasījuma, simpozija, kursu, filmas demonstrēšanas utt. laikā.

Parasti uzrunātais pat nenojauš, ka viņu grib savervēt. No sektām aizgājušie stāsta, ka visbiežāk tas notiek tādos brīžos, kad cilvēku piemeklējusi slimība, nelaime vai neveiksme. Vervēšana nenotiek vienkārši. Pielieto viltu, mānīšanos un pat spaidus. Es pazīstu kādu jaunu vīrieti, kurš iestājās scientologos, jo draugs viņam bija stāstījis: “Es tagad spēju daudz labāk iemācīties vārdukus.” Jaunais cilvēks nolēma: “Es arī to gribu darīt,” un, iestājies šajā sektā, sabija tur veselus desmit gadus. Pēc aiziešanas no sektas viņš — tāpat kā pārējie kādreizējie scientologi — bija pilnīgi neveiksmīgs.

Nav mazums tādu menedžeru, kas, vēlēdamies paaugstināt savu kvalifikāciju un palielināt peļņu, apmeklē daudzus un dažādus kursus. Kādi no šiem kursiem nereti ir sektantu rīkots pasākums. Citi nonāk sektā ezoteriskas mesas dēļ. Daži saņem mājās ielūgumu uz Bībeles stundu un nenojauš, ka patiesībā būs runa par guru grāmatu. Viens otrs atsauca uz sludinājumu vai tiek savervēts firmā, kas patiesībā ir sektas rokās.

Ir pilnīgi vienalga, kā nonāk sektā, taču vienmēr pirmsākumā bijusi personiska tikšanās. Vervētājs tad mēģina pēc iespējas vairāk uzzināt par savu jauno paziņu. Viņš cenšas izprast, par ko tas sapņo, ko sagaida no dzīves. Vervētājs grib zināt arī par vilšanās gadījumiem, ko jaunais paziņa ir pārdzīvojis, un visu par viņa bailēm, sakariem, nodarbošanos un interesēm. Viņš grib zināt gluži visu. Jo vairāk par vervējamo uzzinās, jo labāk varēs ar viņu manipulēt.

Kad ir uzzināts pietiekami daudz, misionārs izstrādā stratēģiju. Viņš grib savu izvēlēto objektu soli pa solim ievilināt sektā. Šim nolūkam viņš izmanto dažādas metodes: glaimus un uzslavas, iepazīstināšanu ar sektas guru, kam esot tādas pašas intereses un problēmas. Pats par sevi saprotams, ka misionārs savam upurim nestāsta visu patiesību par grupu. Viņš stāsta tikai par labo: par vienotību grupas iekšienē, par drošību, mīlestību un vienīgo īsti pareizo dzīves ceļu. Un tas viss ir tikai grupā. Misionārs intensīvi rūpējas par vervējamo, ņem viņu līdž uz interesantām pārrunām un veic savu pārliecināšanas darbu tik ilgi, līdz upuris kļūst par sektas jauno locekli. Tālāko darbu ar jauniņo veic visa grupa.

KĀ MĒS VARAM PALĪDZĒT?

Sektanta satriekto vecāku, brāļu, māsu un draugu bezpalīdzīgais apjukums ir milzīgs. “Ko mēs varam darīt?” ir tādos gadījumos visbiežāk dzirdamais jautājums. Viņus nomoka arī kas cits: “Ko mēs esam darījuši nepareizi?”

Vispirms jāuzsver tas, ka neviens no šiem cilvēkiem nav rikojies nepareizi. Vainīgi ir sektu ļaudis. Viņu rafinētie triki ir ārkārtīgi veikli un viltīgi. Ja jūs bērns vai draugs ir pievienojies sektai, nav jāmeklē vainīgais. Ir jāmeklē iespēja palīdzēt. Amerikas vecāku iniciatīvas grupa ir izstrādājusi labus padomus, kā šādā gadījumā rīkoties:

— Pierakstiet visus vārdus, adreses un tālruņa numurus, kuri pirms iestāšanās sektā bija saistīti ar jūsu tuvinieku. Pievienojiet tos lietai.

— Atcerieties visus notikumus hronoloģiskā secībā. Rakstiet dienasgrāmatu.

— Reaģējiet uz visiem rakstveida un mutvārdu kontakta dibināšanas mēģinājumiem no jūsu sektā nokļuvušā tuvinieka puses. Esiet atklāti, noteikti, bet ne pārmetoši.

— Izsakiet savu viedokli skaidri un saprotami. Norādiet, ka jūs noraidījums attiecas uz sektu, nevis uz tur nokļuvušo tuvinieku. Saglabājiet mieru. Izvairieties no ārišķībām, ko varētu saprast kā draudus. Esiet vienmēr gatavs sarunai.

— Lai būtu lietas kursā, savāciet visus faktus un informāciju par attiecīgo grupu — arī no avīzēm, žurnāliem un citiem avotiem.

— Nesūtiet savam tuviniekam uz sektu naudu. Tā vienmēr nonāks grupas rīcībā, bet jūsu tuviniekam diez vai nāks par labu.

— Vienmēr operējiet tikai ar dokumentu kopijām. Oriģinālus noglabājiet drošā vietā. Dokumentu kopijām jābūt notāra apstiprinātām.

— Iespējamajiem “profesionālajiem” palīgiem nepiedāvājiet naudu, jo neesat vēl pārbaudījis viņu uzticamību, kā arī spējas jūsu problēmu saprātīgi un efektīvi atrisināt.

— Nenokariet degunu! Vienmēr domājiet par to, ka tuvinieks no jūsu mīlestības, audzināšanas un mājas vides tomēr ir daudz ko guvis. Šo ietekmi gluži visu nespēj iznīcināt pat ilgi piekopta manipulēšanas tehnika.

— Domājiet par to, ka jūs neesat vieni. Tāda pati problēma ir daudzām ģimenēm ar dažādiem reliģiskajiem uzskatiem, no dažādām valstīm un sociālajiem slāņiem.

— Iekļaujieties kādā no vecāku iniciatīvas grupām. Tām ir sabiedriski un valstiski sakari, kā arī lielāka iespēja ietekmēt sektas. Nopietnākos gadījumos tās sadarbojas ar līdzīgām iniciatīvas grupām visā pasaulē.

— Neļaujiet sektu darboņiem sevi pārsteigt nesagatavotus, piemēram, ar “bezmaksas ielūgumiem” uz nedēļas nogalē rīkoti pasākumiem (t. i., vervēšanu), vai ar jūsu paraksta pieprasīšanu un visādiem tamlīdzīgiem gājieniem.

PĒC IZSTĀŠANĀS NO SEKTAS

Ikvienam, kas izstājies no sektas, sākas ļoti smags laiks. Viņš beidzot saprot, ka ir zaudējis daudzus savas dzīves gadus, jo sekojis sektas guru maldu mācībai. Viņš sektas vadonim ir upurējis pilnīgi visu: vecākus, brāļus, māsas, draugus un arī sevi pašu. Jo sektā pavadītajā laikā viņš dzīvoja ar svešu identitāti, bija "pārvērsts". Tagad, pēc izstāšanās no sektas, atklājas atkal viņa paša "es" — nu jau nedrošs, salauzts un pilnīgi bez pašapziņas. Tagad visiem radiem un draugiem vajag nepārtraukti cauru dienu un nakti sirsnīgi un iejūtīgi par viņu rūpēties. Jo tieši pirmajā laikā pēc aiziešanas no sektas jūsu tuvinieka pašnāvības iespēja draud visnopietnāk. Norberts Pothofs, kādreizējais scientologs, bet tagadējais sektu apkarotājs, saka: "No sektām aizgājušajiem sevišķi smaga un bīstama fāze ir laiks bez orientieriem. Viss, kas bija nozīmīgs sektā, pēkšņi ir bez jebkādas vērtības. Uzmācas vainas un baiļu sajūta, līdz sākas depresija. Tajā laikā, kad cilvēks atrodas depresijā, pašnāvības drauds ir sevišķi liels. Mazliet vēlāk es reiz izjutu lielu atvieglojumu par to, ka esmu aizgājis no scientologiem. Ar šo brīdi depresija strauji atkāpās no manis. Pēc sešiem mēnešiem tā bija beigusies. Pirms tam es visu laiku jutos pilnīgi nevērtīgs, visu pamests un savai turpmākajai dzīvei neredzēju nekādu jēgu. Šajā fāzē no sektas aizgājušajam cilvēkam ir ļoti nepieciešama sirsnīga aprūpe."

Uzturēšanās sektā cilvēka dzīvi izposta uz ilgu laiku. Daži bijušie sektanti man sacījuši, ka jūtas kā iezīmēti. "Tas ir ļaunāk nekā rasu naidis," skaidroja kāds apjucis bijušais sektas loceklis. "Ir jāslēpj, ka esmu bijis sektā, citādi mani, piemēram, katoliskā baznīca nepieņems." Es pazīstu kādu garīdznieku no Berlīnes, kas agrāk bija mūnists. Tagad viņš ir mūnisma eksperts un apkaro sektas.

Bijušo sektantu problēmas ir neiedomājami lielas. Dvēseles ievainojumu dēļ viņi visu mūžu var justies slikti. Un paiet vairāki gadi, iekams viņi atkal spēj normāli dzīvot.

Tādēļ ir ļoti svarīgi, lai mēs viņiem izteiktu savu atzinību. Mēs uzslavējam bijušo alkoholiķi par to, ka viņš spējis atteikties no dzeršanas. Mēs sakām: "Traks!" kad dzirdam, ka kāds nonācis nikotīna vai narkotiku varā. Kādēļ mēs atturamies atkal un atkal izteikt atzinību par to, ka cilvēks saņēmis un pametis sektu? Sektas arī ir uzskatāmas par narkomānijai līdzīgu kaislību. Tās ir vēl ļaunāka kaislība, nekā visas citas kopā ņemtas.

Ja mēs iejūtīgi un nepārtraukti nerūpēsimies par savu no sektas aizgājušo tuvinieku, nepalīdzēsim viņam orientēties, tad būsīm tikpat ļauni kā sektanti,

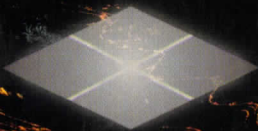
kuri saviem slimajiem vai neuzticīgajiem biedriem ļauj vienkārši krist vai arī tos padzen.

Ja jūsu bērns, brālis, māsa vai draugs pilnīgi salauzts aiziet no sektas, tad sirsnīgi pieņemiet viņu. Nežēlojiet savas sirds siltumu un palīdziet viņam!

Luīze Mandaua

VAI DIEVI IR TĀDĪ?

Dvēseļu gūstīšanas psiholoģiskie panēmieni